

ऊर्ध्वस्तु तपसा विष्टो निवेश्यारं ज्ञताशने । ममन्यैकेन दर्भेण सुतस्य प्रभवारणिं ।
 तस्योहं सहसा भित्त्वा ज्वालामाली निरिन्धनः । जगतो दहनाकाङ्क्षी पुत्रोऽग्निः समपद्यत ।
 ऊर्ध्वस्योहं विनिर्भेद्य और्ध्वनाम्नान्तकोऽनलः । दिधत्तन्निव लोकांस्त्रीन् जज्ञे परमकोपनः ।
 उत्पन्नमात्रश्चोवाच पितरं दीप्तया गिरा । क्षुधा मे वर्तते तात गजद्वल्ये त्यजस्व मां ।
 त्रिदिवारोहिभिर्ज्वालैर्जृम्भमानो दिशो दध । निर्दहन् सर्वभूतानि वष्टधे सोऽन्तकोऽनलः ।
 एतस्मिन्नन्तरं ब्रह्मा सर्वलोकहितः प्रभुः । आजगाम मुनिर्वच व्यसृजत् पुत्रमुत्तमं ।
 स ददर्शोर्ध्वस्य दीप्यमानं सुताग्निना । और्ध्वकोपाग्निसन्तप्तान् लोकांश्च चविभिः सह ।
 तमुवाच ततो ब्रह्मा मुनिमूर्ध्वं सभाजयन् । पुत्रेदं धार्यतां तजो लोकानां क्रियतां दया ।
 अस्यापत्यस्य ते विप्र करिष्ये सद्यमुत्तमं । निवासं तस्य दास्यामि प्राशनं चामृतोपमं ।
 तथ्यमेतन्मम वचः शृणु त्वं वदताम्बर ।
 ॥ ऊर्ध्व उवाच ॥ धन्योऽस्यनुगृहीतोऽस्मि यस्य मे भगवान्शिरोः । मतिमेतां ददातीह परमानुग्रहाय वै ।
 प्रभावकाले सम्प्राप्ते काङ्क्षितये समागमे । भगवंस्तर्पितः पुत्रः कैर्हयैः प्राप्यते सुखं ।
 कुत्र वास्य निवासः स्याज्ज्ञेजनश्च किमात्मकं । विधास्यति भवानस्य वीर्यतुल्यं महौजसः ।
 ॥ ब्रह्मोवाच ॥ वडवामुखेऽस्य वसतिः समुद्रास्ये भविष्यति । मम योनिर्जलं विप्र तच्च तोयमयं वपुः ।
 तत्रायमास्तां निरतः पिवन् वारिमयं हविः । तद्विस्तव पुत्रस्य विस्तृजाम्यालयश्च तत् ।
 ततो युगान्ते भूतानामेष चाहश्च सुव्रत । सहितौ विचरिष्यावो निष्पुराणकरावुभौ ।
 एषोऽग्निरन्तकाले तु सलिलाशी मया कृतः । दहनः सर्वभूतानां सदेवासुररक्षसां ।
 एवमस्त्विति सोऽप्यग्निः संवृतज्वालमण्डलः । प्रविवेशार्णवमुखं निक्षिप्य पितरि प्रभं ।
 प्रतियातस्ततो ब्रह्मा ते च सर्वे महर्षयः । और्ध्वस्याग्रेः प्रभावज्ञाः स्वां स्वां गतिमपाश्रिताः ।
 हिरण्यकशिपुर्दृष्ट्वा तदद्भुतमपूजयत् । ऊर्ध्वं प्रणतसर्वाङ्गो वाक्यञ्चेदमुवाच ह ।
 ॥ हिरण्यकशिपुर्वाच ॥ भगवन्नद्भुतमिदं निर्वृत्तं लोकसाक्षिकं । तपसा ते मुनिश्रेष्ठ परितुष्टः पितामहः ।
 अहन्तु तव पुत्रस्य तव चैव महाव्रत । मृत्यु इत्यवगन्तव्यः स्नाथोऽस्मि यदि कर्मणा ।
 तत्र वश्यत्वमापन्नस्तथैवाराधने रतः । सीदेयश्च मुनिश्रेष्ठ तवैव स्यात् पराजयः ।
 ॥ ऊर्ध्व उवाच ॥ धन्योऽस्यनुगृहीतोऽसि यस्य तेऽहं गुरुर्मातः । नास्ति ते मत्प्रसादेन भयमद्येह सुव्रत ।
 इमाश्च मायां गृह्णीष्व मम पुत्रेण निर्मितां । निरिन्धनामग्निमयीं दुस्पर्शां पावकैरपि ।
 एषा ते स्वस्य वंशस्य वंशगारिविनिग्रहे । रक्षिष्यत्यात्मपञ्च परञ्च प्रहरिष्यति ।
 एवमस्त्विति संगृह्य प्रणम्य मुनिपुङ्गवं । जगाम त्रिदिवं हृष्टः कृतार्थो दानवेश्वरः ।
 सैषा दुर्विषहा माया देवैरपि दुरासदा । और्ध्वेण निर्मिता पूर्णं पावकेनोर्ध्वस्तुना ।
 तस्मिंस्तु व्युत्थिते दैत्ये निर्वीर्येवा न संशयः । शपो ह्यस्याः पुरा दत्तः सृष्टा येनैव तेजसा ।
 यदेषा प्रतिहन्तव्या कर्त्तव्यश्च भवान् सुखो । दीयतां मे सखा शक्र तोययोनिर्निशाकरः ।

२५५५

२५६०

२५६५

२५७१

२५७५

२५८०